№ 49 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag 18 en 19 Februarij.

Frankrijk.

PARIJS, den 15den Februarij.

In de zitting der kamer van afgevaardigden werd heden door den kolonel *Paixhans*, als rapporteur, allereerst verslag uitgebragt over het ontwerp voor de ligting van 80,000 man op de klasse van 1837. Door den groot-zegelbewaarder *Barthe* werd vervolgens een ontwerp op de haamlooze handelmaatschappijen aangeboden, alsmede een ontwerp op de vredegeregten, reeds in de vorige zitting ingediend en onlangs bij de pairs behandeld. Daarop gaf de minister van openbare werken, *Martin*, du Nord, mededeeling van een aantal ontwerpen van kanalisatie en kwam vervolgens met de verscheidene besprokene en verwachte spoorweg-ontwerpen voor den dag. Door den minister werd in de eerste plaats een crediet aangevraagd van 80 millioen voor eenen ijzeren spoorweg van Parijs naar de belgische grenzen; een crediet van 32 millioen werd door hem gevraagd voor een weg van Parijs naar Havre over Rouaan; eene som van 20 millioen voor een weg van Parijs naar Orleans en eene som van 25 millioen voor de daarstelling van eenen weg van Marseille naar Avignon. Een der leden, de heer *Calomes*, verlangde dat de onderscheidene ontwerpen, zelfs die over de kanalisatie, slechts een gezamenlijk ontwerp uitmaken en naar éene afzonderlijke commissie ter onderzoek zouden gezonden worden; de minister verklaarde zich tegen dit voorstel, 't welk ook bij de leden geen bijval vond. De heer *Berryer* [illegible] dat men de ontwerpen [illegible] wegen, zoo als zij thans ingerigt zijn, als financiele ontwerpen beschouwde aanmerkte; voor de volvoering van al die wegen toch zou er niet veel minder dan een milliard benoodigd zijn; derhalve verlangde hij dat men voor de onderhavige ontwerpen, even als voor de financiele ontwerpen, een dubbel getal leden voor de commissie van onderzoek benoemde, twee leden in plaats van een uit elk der negen [illegible]. Zijn voorstel werd door de kamer aangenomen. Eindelijk deelde [illegible] mede, omtrent de behandeling van de ingediende ontwerpen door sommige leden gedaan, van den minder bijval.

In deze zitting werd voorts door den heer *Gouin* zijn reeds bekend voorstel tot de reductie van de 5 pCt. renten gelezen, en besloten dat de voorsteller zijn ontwerp op aanstaanden maandag zou ontwikkelen.

De heer *Passy* ontwikkelde zijn voorstel tot afschaffing van de slavernij in de fransche kolonien; hij zeide eer het verlangen te hebben dat het groot beginsel der afschaffing werd vastgesteld, dan dat juist terstond de bepalingen van zijn voorstel aangenomen wierden. Door den minister van marine, den admiraal *Rosamel*, werden eenige bedenkingen tegen het in overweging nemen van het voorstel gelezen. Hij gaf te kennen dat het gouvernement reeds de verbindtenis had aangegaan om een ontwerp tot afschaffing [illegible], echter nog niet gereed was, in te dienen; het voorstel van den heer *Passy* was onvolledig en onvoldoende; de minister trachtte de bezwaren daarvan aan te toonen, vooral ten aanzien der kosten die de afschaffing aan den staat zou verorzaken; de voorstanders der bevrijding mogten zich overigens geruststellen, daar er sedert 1830 32,000 slaven bevrijd waren. Ten vier ure duurde de zitting nog voort.

— Op den oogenblik dat de aandacht thans bijzonder bezig wordt gehouden met de kwestie van de reductie der renten en de voorgelegene spoorweg-ontwerpen, behelst het *Journal des Débats* heden een uitvoerig artikel over de Haïtische aangelegenheid, als wilde het daardoor de aandacht voor het oogenblik vooral van de [illegible] afleiden.

In de laatste paar dagen begeven een groot getal lieden zich naar de Tuilerien om wegens 's konings gezondheid berigten in te winnen; het voor een paar dagen verspreid gerucht van 's konings dood heeft daartoe aanleiding gegeven.

— Heden zal aan de kamer wederom de jaarlijksche aanvraag zoo de gewone fondsen gedaan worden. Het cijfer daarvan was eerst op 2 milhoen bepaald; het bestuur zou echter later besloten hebben het op slechts anderhalf millioen fr. te stellen.

— Nadere berigten uit Algiers tot den 3den Februarij bevatten weinig bijzonders. De maarschalk *Lavallée* scheen besloten het overige van zijn leven aan het bestuur der kolonie te wijden en zijne dochter uit Frankrijk tot zich te laten komen. Te Oran werden vaartuigen in gereedheid gebragt, om de granen af te halen welke *Abd-el-Kader* verpligt is te leveren.

— Uit Spanje worden heden geene berigten medegedeeld.

— In het *Journal du Havre* leest men het volgende: » Uit Nieuw Orleans ontvangt men het berigt, dat een vaartuig, uit die haven vertrokken, door bevaarbare rivieren in het binnenland tot op eene hoogte van 2350 mijlen was opgevaren, zijnde dit voorzeker den grootsten weg door een vaartuig in binnenlandsche wateren afgelegd. De vaart was als volgt geweest: Van Nieuw Orleans naar de Roode rivier boven Shreveport 1500 mijlen; op de Sulphur-Fork 200; op de Little-Rivier 200; op de Black-Rivier 150, op de False-Washita 300 mijlen; te zamen 2,350 mijlen van Nieuw-Orleans, midden door eene voortreffelijke streek. Alle deze plaatsen waren reeds door emigranten, die er dagelijks nog toenamen, bezocht en bewoond.

— In het begin was de beurs heden flaauw; doch later, op het berigt dat de ministers van openbare werken de ontwerpen op de spoorwegen in de kamer aangeboden had, waarbij werd gevoegd dat de minister zijn verlangen had te kennen gegeven, [illegible] zich met die ontwerpen vóór de kwestie van de reductie bezig hield, had er eene rijzing in den koers plaats. De bestaande spoorweg-aandeelen waren heden ook gezocht. De notering was: 5 pCt 109,60; 3 pCt. 79,65; Nap. r. 99,10; Sp. Ardoin 19 ⅞; Rom. L. 101 ¼.

Nederlanden.

BATAVIA, den 17den Februarij.

Zijne Majesteit heeft, bij drie opvolgende besluiten van den 13den dezer,

1°. Pensioenen verleend, zoo aan den luitenant-generaal *G. M. Gert Hellgers*, kommanderende de reserve-divisie van het leger, onder toekenning van den rang van generaal der infanterie; als aan den luitenant-generaal *A. F. Meijer*, kommanderende de 3de divisie infanterie;

2°. eervol ontslag verleend, onder dankbetuiging voor zijne goede diensten, aan den kolonel der Groningsche schutterij, *M. Busch*, kommanderende de 2de brigade van de reserve-divisie;

3°. Het bevel opgedragen:

a. over de reserve-divisie van het leger, mitsgaders over de 2de brigade van dezelve, aan den generaal-majoor *F. Knotsenburg*, thans het bevel voerende over de 1ste en 3de brigade van de gemelde divisie, terwijl gemelde generaal tevens eervol is ontslagen van het kommando van de voorschreven 3de brigade;

b. over de 3de divisie infanterie van het leger te velde, aan den generaal-majoor *H. D. T. de Favauge*, thans kommanderende de 2de brigade der 1ste divisie infanterie.

— Door Z. M. zijn benoemd tot regter in de regtbank van eerste aanleg te Dordrecht, de heer *Voshaar*, en tot lid der commissie van landbouw in Noord-Holland, de heer *J. J. A. van Wickevoort Crommelin*.

— Tot surnumerairen bij het bestuur der domeinen, wegen en waarden in het tweede ressort, zijn, in plaats van de heeren *G. J. van Tets*, en mr. *G. A. Salomon Haagsma*, benoemd de heeren *J. van Gennep* en mr. *P. F. van Hoogstraaten*.

— Men vernoemt dat Zijne Majesteit den kapitein *Thomas* van de engelsche logger *Ranger*, als een blijk van [illegible] goedkeuring en tevredenheid, wegens het door hen gehou[illegible]

bij gelegenheid van het vergaan van het nederlandsch brikschip *Padang*, heeft doen uitreiken eene gouden medaille, ter waarde van 5 dukaten, vergezeld van een loffelijk getuigschrift; mitsgaders aan ieder zijner manschappen die hulp bij dit onheil hebben aangebragt eene gratificatie van één pond sterling.

— Wijders heeft Hoogstdezelve tot commies van aanneming der marine te Rotterdam benoemd, in plaats van wijlen *R. Frier Jz.*, den heer *J. Vaartman*, thans te Vlissingen in gelijke betrekking werkzaam, en bepaald dat de werkzaamheden van laatstgemelde zullen worden verrigt door een daartoe nader te bestemmen bureau-ambtenaar bij de directie te Vlissingen werkzaam; terwijl te Willemsoord gelegenheid zal worden gegeven om zich in 's Rijks zeedienst te kunnen doen aannemen, welke werkzaamheden almede aan een bureau-ambtenaar bij het marine-etablissement aldaar zullen worden opgedragen.

— Uit 's-Gravenhage wordt gemeld, dat de generaal-majoor *Verveer*, die, zoo als bekend is, zich vroeger van eene zending bij den vorst der Ashantijnen met het gelukkigste gevolg gekweten heeft, benoemd zou zijn tot bevelhebber over de troepen welke in onze Afrikaansche bezittingen tegen het Hantasche negerhoofd moeten ageren. De kapitein *Bos*, van de artillerie-transportwein, te Delft, zou Z. H. Ed. gestr. derwaarts vergezellen, om, na den afloop dezer expeditie, op de kust van Guinea achter te blijven, en het bestuur onzer bezittingen aldaar op zich te nemen. Een van Zr. Mr. oorlogsvaartuigen zou met gemelden hoofdofficier uit het Rijk vertrekken en gedurende dezen veldtogt, onder deszelfs bevelen staan. — Men meldt verder dat het zich bevestigd had dat de heer *Tonnebuijer* zich getracht heeft door zwemmen te redden, doch toen met schietgeweer is gedood, en niet met pijlen (zoo als gemeld was), daar niet alleen bij de negers op de kust, maar ook in de aangrenzende landen de pijl en boog niet in gebruik zijn.

— De baron *R. K. van Tuyll van Serooskerken*, raad en generaal-meester van de munt te Utrecht en de heer *P. G. Poelman*, inspecteur- en essayeur-generaal dier munt, zijn Il. woensdag te 's Gravenhage gearriveerd. Men verzekerde dat hunne komst aldaar in verband zou staan met de wijzigingen en verbeteringen in ons muntstelsel, welke door sommige leden der Tweede Kamer zoo sterk verlangd worden en door Z. Exc. den minister van finanlien, tijdens de discussiën over het budget, aan de Kamer toegezegd zijn.

— Volgens bericht uit Keulen van den 14den Februarij, stond de Rijn dien ochtend het zelfde ure, aan de peilschaal aldaar op 14 voet 8 duim (4,605 el), zijnde het water alzoo in het laatste etmaal 6 duim (0,157 el) gewassen. Er heerschte toen te Keulen weder harde vorst. Den dag te voren was te Keulen, wegens het menigvuldige drijfijs, de overvaart gestremd. Men houdt het er voor, dat de ijsdam tusschen Keulen en Dusseldorf steeds bestaat. Den 13den was er te Rees steeds passage over het ijs. Dien dag was de rivier aldaar 10 duim en den volgenden te Emmerick 29 duim gerezen.

— Uit Koblenz schrijft men van den 13den Februarij. Nadat het Moezel-ijs bovenwaarts eenen dag lang opgestopt is geweest, kwam het gisteren morgen omstreeks 8 ure met ontzettenden aandrang afdrijven; de ijsgang duurde tot in den nacht. Nog altijd komen ijsschotsen voorbijdrijven, evenwel niet in groote menigte, zoodat waarschijnlijk (hetgeen ook berigten uit Trier bevestigen) het bovenste gedeelte der Moezel nog niet van ijs bevrijd is. De ijsstopping had voorzeker bij Trier en bij Trarbacht plaats, en veroorzaakte aanmerkelijke overstroomingen. Bij Trier worden twee schepen vermist; en ook alhier hebben er eenigen schade geleden.

„Bij het Rijn-eiland Nieder-Werth heeft korten tijd een ijsdam gezeten, zoodat het afkomende ijs zich door den zogter Rijnarm een weg scheen te moeten banen; in dat geval zouden al de 16 vallender liggende schepen onvermijdelijk verloren geweest zijn; gelukkig echter werd de ijsdam spoedig weder opgenomen. Het Rijn-ijs zit nog vast, en nu het weder begint te vriezen zal ook de Lahn voorzeker niet toeraken."

Te Dusseldorf zat het ijs den 14den nog vast en was ook het bovenwaarts drijvende ijs tot Worringen aldaar opgehouden.

— De tijdingen van onze eigene riviertakken bewijzen, dat aldaar thans algemeen meerdere aanwas van water wordt opgemerkt, waarin echter eene zeer wenschelijke gelijkmatigheid heerscht. Het ijs zit overal nog onbewegelijk vast. In de Merwe te Gorinchem werd het in den namiddag van den 15den nog bevonden 33 à 36 duimen dik te zijn. Voor Woudrichem had het den 14den in de Maas eene dikte van 32 à 33 duimen. In de Lek bij Vreeswijk was het, den 15den des morgens, bevonden 25, 27, 30 en 32 duimen dik te zijn. Van het Katerveer wordt, mede onder dagtekening van gisteren, gemeld, dat het ijs aldaar, in weêrwil van de op nieuw ingevallen vorst, in dikte eer af- dan toegenomen is, en dat die dikte toen 34¼ duim bedroeg.

— Uit Tilburg schrijft men ons, dat zoo overal elders pogingen gedaan worden om het aangename ook aan het nuttige te paren en liefdadige bedoelingen te bevorderen door het geven van openbare vermaken ten voordeele der nooddruftigen in dezen langen en harden winter, men aldaar ook niet achterlijk bleef met zulke pogingen. Benalve de aldaar gehouden concerten, waarvan wij de opbrengst reeds medédeelden, waren weder voor eenige dagen, met hetzelfde oogmerk, door de respective heeren liefhebbers der schermkunst van het regiment Lansiers n°. 10 en het 2de bataillon Jagers, sterke stukken uitgevoerd op de punt, espadon en baton. De vaardigheid in de behandeling en het afweren, en de onvermoeide ijver waarmede deze menschenvrienden de goedkeuring van een talrijk publiek poogden te behalen, verdienden de loffelijkste melding. De inderdaad hiervan vergaderde penningen, hebben ƒ 50,55 bedragen.

— Uit Helwerd, provincie Friesland, wordt het volgende gemeld van den 12den dezer: „Onder de gedenkwaardige bijzonderheden van dezen aanhoudenden gestrengen winter, verdient wel eenige melding dat gedurende meer dan 14 dagen niet slechts geheele scharen van voetgangers, maar zelfs eene menigte van narrenleden achtervolgens, ten getale van 20, 30, 40 en 50, schier dagelijks van het op eenen afstand van ten naasteby twee uren gaans van hier liggende eiland Ameland over het ijs snelden, waardoor weldra eene baan gevormd was, welke wederkeerig door talrijke voetreizigers van deze, en een goed aantal andere naburige plaatsen van den vasten wal derwaarts betreden, en door groote vrachtwagens, vol menschen, waaronder zich mede een geladen reiswagen en eene chaise van het naburig dorp Blija bevond, bereden werd. — Dit tijdvak, hoedanig de geschiedenis welligt niet meer kent, bleverde, bij het bestendig schoone winterweder, en op eene gedane die als uit wit marmer gevloerd scheen, zoowel op het gezegde eiland (en wel met name in het naastgelegen dorp Nes) als te dezer plaatse, eene talrijke ongebrokene, met zang en dans in de herbergen, volbrachte kermisvreugd op. — Het merkwaardigste van dit ijsbouwwerk was wel, dat men twee kolossale eiken balken, die lang geleden bij een van een gestrand schip in deze wijde kaken opgenomen, en vervolgens aan het Amelander strand geworpen, ten getale van 11 ned. ellen, hoog 31 en breed [illegible] duim, door *Gerrit Hendriksen*, meester timmerman alhier te Holwerd, met behulp van den molenmaker *Wijtje van der Werf*, te Dokkum, dem eenen na den anderen (ieder *calculatief* met den daartoe behoorenden toestel van sleden, voorspan, gereedschappen enz. door nog groten zwaar) vereeld, of liever juichende ingehaald, door eene ontelbare menigte van toeschouwers, met een voorspan van vier paarden, over haren breeden rug, met veel gedruisch nog vervoeren, als of de zee eene onoverzienlijke ijsvlakte aanbieden geweest ware. — Thans heeft dieselfde zee een ander niet onaanzienlijk gedenkteken, door die geheele schier ijzersterke vlakte in ijsvelden en ijsblokken te verbreken, en gedeeltelijk als een uit marmerblokken bestaanden dijk, van een verschrikkelijk ruisschend voorkomen, tegen, op en over onze dijkpalen te schuiven. Deze bijzonderheden zijn te opmerkelijk, om ze niet algemeen als gedenkteekenen van dezen voorbeeldeloozen winter bekend te maken."

— Gedurende de maand [illegible] zijn door het kanaal van Voorne 148 zeeschepen gevaren, te weten: 67 te Hellevoetsluis binnengekomen en 81 uitgeloopen; in de maand Januarij jl., 15 schepen, waarvan 7 binnengekomen en 8 uitgeloopen zijn.

— Volgens bijzondere brieven uit Hamburg, van den 9den dezer des avonds, te Bremen ontvangen, zou aldaar, kort voor het vertrek van den post, door een hevigen brand, het zoogenaamde Kalkhof een groot warenmagazijn, in de asch zijn gelegd. De verbrande waren zouden echter te Hamburg verzekerd zijn. De Hamburgsche blaêren maken geen melding van [illegible].

— Door den chef van een Belgisch [illegible] is een middel uitgevonden om de lakenstippers, welke tot dus verre door de kleedermakers als voor hen onbruikbaar, werden weggeworpen, wederom tot veel prijs te brengen. Deze stof heeft bij, zoowel op zichzelven als gemengd met andere soorten, laten opmaken [illegible] onderscheidene qualiteiten, welke verstond in de handelsbeurs van den heer *J. Cockerill*, te Cotthus, in Pruissen, gebouwd zijnde, goed en zeer sterk laken hebben opgeleverd. Het bedoelde handelhuis is voornemens, van deze uitvinding in het groot voordeel te trekken, en heeft met dat oogmerk [illegible] werkplaats voor [illegible]

werktuigen in gereedheid doen brengen en reeds 200 man aangenomen.

— Naar men uit het Nassausche schrijft, zou aldaar in het begin dezer maand eene allerverschrikkelijkste misdaad gepleegd zijn door eene achtienjarige dochter jegens haren vader. Nadat deze, die een verwer was, des avonds zeer beschonken uit de herberg naar huis was gekomen, had men anderhalf uur daarna brand in zijne woning bespeurd, en bij onderzoek den ongelukkige, door dertien wonden met een bijl en mes toegebragt, van het leven beroofd in zijn bed gevonden, terwijl nog eene brandende kaars onder de slaapstede stond. Men wenscht, voor de eer der menschheid, dat dit berigt van allen grond ontbloot moge zijn.

De duitsche berichten zijn ons heden niet geworden.

Omtrent het verblijf te Brussel van den belgischen gezant te Parijs, den heer *Le Hon* (vanwaar hij zich gisteren of heden naar Frankfort en Berlijn zou begeven), hebben verscheidene geruchten te Brussel geloopen. Onder anderen verzekerde men dat de heer *Le Hon* in last had om aan den koning van Pruissen inlichtingen te geven omtrent het gedrag der belgische geestelijkheid in de zaak van den aartsbisschop van Keulen, en derzelver gedrag te regtvaardigen. Later was echter gebleken, dat zijne komst alleen tot handelsaangelegenheden betrekking had.

— Er wordt thans verzekerd dat de moeijelijkheden die tusschen de belgische bewindsmannen en de ingenieurs, directeurs der belgische spoorwegen, de heeren *De Ridder* en *Simons*, gerezen waren, zoo gebrek uit den weg geruimd zouden zijn, en de laatstgenoemden zouden dus zouden blijven waarnemen.

— Door Zijne *Majesteit* zijn tot kolonels bij den generalen staf benoemd, de luitenants-kolonels bij denzelven *Schlim* en *Chapelié*.

— Uit Antwerpen schrijft men van gisteren: » Gisteren op het midden van den dag zagen wij, bij den ijsgang, een regt opstaand man op een schots langs den linker-oever der rivier voorbij onze stad drijven. Twee matrozen sprongen dadelijk in eene boot, om den ongelukkige ter hulp te snellen, doch, na met ongelooflijk veel moeite tot bij de ijsschots genaderd te zijn, bespeurden zij dat het slechts een daarop vastgezette pop was. Deze schandelijke aardigheid, die men te Burght schijnt bedacht te hebben, is des te strafwaardiger, daar zij edele menschenvrienden, die eenen oogenschijnlijk in lazarusgevaar verkeerenden hulde zouden komen, aan werkelijke gevaren zouden blootstellen."

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (16 *Februarij*) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 100; Sp. Ardoin 16½,⅜; Nap. r. 97⅛; Rom. L. 101⅛; Certif. te Antw. 99¼; Braz. 75¾. — Wissel op Amst. en Rott. ⅞ pCt. verlies.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwsberichten.

DUITSCHLAND. — Te *Erlangen* is den 4den dezer, de hoogleeraar in de chirurgie en directeur der heelkundige kliniek aan de hoogeschool aldaar, Dr. M. Jäger, in zijn 43ste levensjaar overleden. — Te *Weenen* overleed, insgelijks op den 4den dezer, de raad der keizerlijke staatskanselarij, von Buchholtz. Een groot deel van zijn leven besteedde hij aan de samenstelling der *geschiedenis van Keizer* Frans I, van welk werk hij op zijn ziekbed nog het 9de en laatste deel voltooide. — Een der zeven bekende Göttinger hoogleeraren, de Professor Ewald, die zich onlangs over *Holland* naar *Londen* heeft begeven, heeft in de *Kasseler allgemeine Zeitung* een berigt doen plaatsen, dat hetgeen door sommige Duitsche bladen is verspreid geworden wegens zijne benoeming als Hoogleeraar van de Londensche Universiteit, van geheel ontbloot is; dat hij zich alleenlijk tijdelijk en voor zijn vermaak naar *Engeland* had begeven en zoodra hij zulks bereikt had naar *Duitschland* terugkeeren zou. Van de benoeming van sommige der zes overige Göttinger Hoogleeraren aan de andere Duitsche Hoogescholen, waarvan onlangs bij herhaling gesproken werd, is tot heden nog niets gebleken, evenmin als van de vervulling der te Göttingen nu opengekomen hoogleeraarsplaatsen. — Van de Beijersche Staatsbibliotheek te *München* is dezer dagen de geschrevene naamlijst, uit niet minder dan 57 folio banden bestaande, gereed gekomen. Vijf schrijvers en een rector hadden zeven drie jaren daaraan gearbeid. De bibliotheek had onlangs aanzienlijke geschenken van Boekwerken uit *Engeland*, en van koning Ludwig Philips een aantal geschrevene documenten over de Fransche geschiedenis ontvangen. — Op den 15den dezer is de dompkerk te Riga een lijkfeest der gedachtenis van den verdienstelijken componist Ferdinand Ries gehouden, waarbij Mozarts *Requiem* uitgevoerd werd.

ENGELAND. — In de laatstvoorgaande week is te *Glascow* overleden de hoogleeraar in de Grieksche taal aan de hoogeschool aldaar en voormalig parlements-lid voor die stad, D. K. Sandford. — Op den 25sten Januarij ll. had te *Londen* in *Exeter-Hall* een onderzoek plaats opzigtelijk de werking van eenen elektrischen telegraaf. De engelsche dagbladen hebben daarvan hoofdzakelijk het volgend verslag gegeven. Het werktuigelijke van dezen telegraaf bestaat in de eerste plaats in een mahonyhouten kastje, 't welk 18 vierkante duimen vlakte inhoud en 3 duimen diepte heeft; aan de voorzijde van het kastje bevindt zich eene rij toetsen, naar derzelver uiterlijk voorkomen en werkzaamheid veel overeenkomst hebbende met de toetsen eener piano-forte; twee dier toetsen ter regter zijde strekken om een waarschuwings-teeken te geven; aan de linkerzijde bevinden zich insgelijks twee witte of ongeteekende toetsen, die tot hulpmiddel strekken tot het voor den dag brengen van zekere letters van het alphabet op het vlak van eene langwerpige, in een ander deel van het vertrek gestelde glasplaat, welke de letter van de toets waarop men drukt zeer naauwkeurig en met de grootste snelheid wedergeeft, door middel van een zestal draden, die als geleiders tusschen het kastje en de plaats waar de letter merkbaar wordt, werken; vier van die draden zouden voor het oogmerk reeds voldoende zijn. Zij zijn parallel geschikt, en leiden van het kastje of opwaarts en langs den muur omtrent twee duimen van elkander af voort, komen bij de gezegde glasplaat neder en worden in de achterzijde van het kastje, waarmede het glas in verband staat geleid. Ziet de toeschouwer op dit lang en smal stuk glas neder, dan ziet hij elke letter, op het oogenblik dat men de toetsen waarop de letters uitgedrukt staan, aanraakt, zoo naauwkeurig, als ware zij op het glas zelf geteekend. Het getal toetsen is acht, op ieder waarvan drie letters van het alphabet staan. Sommige letters vereischen dat men eene van de witte toetsen op hetzelfde oogenblik nederdrukt waarop men eene der toetsen met letters voorzien, aanraakt; bij andere is zulks onnoodig. De toestel is niet kostbaar, en wanneer slechts eene geleidende baan op eenen grooten afstand, bijv. van *Londen* naar *Liverpool* voltooid was, kon men een berigt van de eene stad binnen weinige seconden in de andere ontvangen. De eenige vertraging zou welligt uit de noodzakelijkheid van tusschenstations kunnen ontstaan. — Volgens de *London Literary Gazette* verschijnen er in *Londen* maandelijks niet minder dan 236 tijdschriften. Rekent men hierbij nog de driemaandelijksche tijdschriften, waarvan het getal 34 bedraagt, dan is het getal der onderscheidene periodieke geschriften, die om de drie maanden verschijnen en van *Londen* naar alle oorden des lands, de meeste zelfs naar alle wereldsdeelen, verzonden worden, 270. Het getal der gezamenlijke exemplaren wordt op 500,000 geschat, waarvan de waarde omtrent 25,000 pd. st. zou beloopen. — In de jongste zitting van de Koninklijke Aziatische Maatschappij te *Londen* trok de aandacht een perzisch handschrift, bevattende eene naamlijst van boeken vergezeld van een brief des schenkers, den hoogleeraar Forbes, over derzelver inhoud. De naamlijst was uit dien hoofde belangrijk, dat dezelve de namen bevatte van verscheidene onbekende of verloren geachte werken, zoo als de *Kronijk van Tabari* in het oorspronkelijk Arabisch, en de *Mustafa Nameh*, bevattende 104,000 coupletten in het metrum van de *Shah Nameh*; ofschoon de naam van den bezitter der boeken waarvan men den catalogus had, onbekend was, schenen de daarin vermelde werken, naar den datum van sommige derzelve, voor 40 of 50 jaren behoord te hebben tot de Bibliotheek van dezen of genen Indiaanschen Prins, gelijk dit op te maken was uit de in de lijst voorkomende benaming van: » Zijne doorluchtige Hoogheid."

FRANKRIJK. — De Akademie der opschriften en fraaije Letteren heeft in hare jongste bijeenkomst, ter vervanging van wijlen den heer Reinhard, tot het lidmaatschap der Akademie gekozen, den heer Ph. Lebas, die zich bijzonder heeft doen kennen door zijn uitgegeven arbeid over de door de leden der jongste wetenschappelijke commissie in *Griekenland* ontdekte opschriften. — De Akademie der zede- en staatkundige Wetenschappen heeft den heer Mignet voor het hoogleeraarschap aan het collegie van *Frankrijk*, in de plaats van den heer Lezaenne, die zijne demissie heeft genomen, voorgesteld. — Tegen den eersten der volgende maand zal de jaarlijksche tentoonstelling van schilderijen op de Louvre te *Parijs* geopend worden. — Volgens gedane waarnemingen is gebleken, dat de temperatuur in het Noorden van *Afrika*, gedurende het jaar 1837, den hoogsten stand bereikt heeft op 45° boven en den laagsten op 6° boven nul van Reaumur, of van 80¾° tot 50° van Fahrenheit. In *Frankrijk* bedroeg het verschil gedurende hetzelfde tijdvak, van 24° boven tot 6° beneden nul van Reaumur of van 86° tot 14° van Fahrenheit. Eene bijzonderheid omtrent het klimaat van *Algiers* is, dat zich er in het geheel geen storm had doen gevoelen; op de kust echter heerschen gemeenlijk vrij hevige winden. — Door den heer Dauphinat is dezer dagen eene breedvoerige opgave, medegedeeld strekkende tot natuurkundige waarnemingen aan boord der *Bonite*, op dezelfs jongste reis rondom de wereld gedaan. De dagelijksche bewegingen van de magnetische naald zijn van des morgens tot des avonds, ieder kwartier uurs op verschillende punten van den aardbol waargenomen. Derzelver richting, afwijking en magnetische intensiteit zijn alzoo op onderscheidene plaatsen waargenomen geworden. De temperatuur van den grond, de kleuren van de watergolfjes zijn aangeteekend zoowel als de atmospherische drukking en de temperatuur van de lucht en de hoeveelheid van den gevallen regen, de verschijnselen van de bijzonnen, regenbogen, enz. zijn opgeteekend. Water uit eene groote diepte van den oceaan opgehaald, heeft men nadergezien en ontleed, en

hetzelve genomen met het door den heer Biot uitgedacht werktuig. De onderscheidene resultaten van de reis der *Bonite*, welk vaartuig thans in verrigheid in de haven van *Brest* geankerd ligt, kunnen alzoo voor de wetenschap van veel belang zijn. — Dezer dagen is te *Parijs* de beroemde violist Lisou in 63jarigen ouderdom overleden. Hij was de geliefde kweekeling van Viotti. Na in *Portugal* en *Spanje* de Koninklijke kapellen tot luister te hebben verstrekt, werd hij achtervolgens tot eersten viool in de kapellen van Josephine, Maria Louisa en eindelijk van Karel X benoemd. Men heeft eene verzameling van studien van zijne hand, die zeer geacht zijn, en een groot aantal door het conservatoire te *Parijs* ingevoerde muzijkstukken.

Nederlanden. — Den 7den dezer heeft de hoog geleerde heer Willem Vrolik, die dezer dagen door Z. M. tot lid van den raad der Koninklijke Akademie van beeldende kunsten te *Amsterdam*, in plaats van den heer Chrétien Dubois, benoemd is, als zoodanig in dien raad zitting genomen. Op denzelfden dag heeft de genoemde raad, behalve de reeds in ons nommer van 11. Donderdag vermelde benoeming van mevrouw Haanen, nog de volgende benoemingen gedaan: tot honoraire leden: Margaretha Cornelia Molkenboer, gb. Schenkhuizen, en Catharina Julia de Vries, geb. Roeters van Lennep, alle te *Amsterdam*; en tot leden Johannes Philippus Lange, te *Amsterdam*; Mr. Jacob van Lennep, te *Amsterdam*, Johannes Barend Metterdrik, te *Barneveld*, Jan ten Meulen, te *Amsterdam*, David Cohen Fariaira, te *Amsterdam*, Johannes Petrus Schouwburg, te *Utrecht*, Dirk Jurrian Sluyter, te *Amsterdam*, Jan Eduard de Vries, te *Amsterdam*, Cornelis van der Vliet, Pietersz, te *Amsterdam*.

WELDADIGE STADGENOOTEN!

De commissie van het departement *Breda*, der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen* zint hare taak ten einde spoeden, daar op den 22sten dezer hare laatste uitdeeling zal plaats hebben, tenzij uwe voortdurende belangstelling in het lot der hulpbehoevenden zulks mogt wijzigen. Eenigen harer hebben bereids bij de commissie er op aangedrongen, om de uitreiking nog enkele malen te doen gevolg nemen, en hoezeer de Commissie hare taak weldra heeft volbragt, is zij bereidvaardig nog drie uitdeelingen te doen, indien zij door U daartoe wordt in staat gesteld.

In hare Vergadering van heden, heeft zij met eenigen uwer overwogen, dat de ophanden zijnde dagen nog geene vooruitzigten op verdiensten voor menigeen opleveren; dat de felle koude, zoo als thans blijkt, onverwacht kan terugkeeren, en dat de dooi, hoezeer de brandstoffen minder dringend noodzakelijk makende, echter geenszins dadelijk de gelegenheid aanbiedt om in het levensonderhoud te voorzien.

Dien ten gevolge heeft zij besloten, te beproeven of gij in dit haar gevoelen deelt; en of het uw verlangen is, door eene inschrijving van *f* 1,— drie Kadetjes, op den vorigen voet te ontvangen, waartoe U de lijsten zullen worden aangeboden. *Verbindende zich de Commissie niet voor die uitdeelingen, tenzij daartoe een genoegzaam getal deelnemers zij.*

Breda heeft in milddadigheid nog voor geene der steden in Nederland behoeven onder te doen, en de commissie vermoedt dat zij van den uitslag dezer nieuwe poging gewenschte melding in gezegd verslag zal kunnen maken.

Breda, den 17. Februarij 1838.

Namens de Commissie
P. P. Roorda van Eysinga, *Voorzitter*.
J. Loke, *Secretaris*.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (16 *Februarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld. 2½ pCt. 55¼; dito 5 pCt. 101⅞, ¾; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 94¼; Handelm. 178½, ⅝, 179; O. I. 5 pCt. 19½; Ardoin 85, 8. 185/16, ½; Columb. 19⅝, ¾ Mex. 28 1/16; Braz. 73¾.

*** Heden overleed alhier in den ouderdom van acht en zeventig jaren en tien maanden, Mejufvrouw ANNA VERTHOLEN, Weduwe van den Heer Johannes Porkus.

Breda, den 16. Februarij 1838.

Algemeene Kennisgeving.

*** Degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den beneficiairen Boedel van wijlen den Heer J. F. H. GILLEMANS, in leven Apotheker, gewoond hebbende en overleden te *Breda*, gelieven daarvan, vóór of op den 25. Maart 1838, opgave of betaling te doen ten huize van Mr. C. A. FLOOREN, op de Veemarkt, te *Breda*.

*** De Ondergeteekenden brengen ter kennis van het geëerd Publiek, dat zij hunne KAARSEN-FABRIEK gereed hebben tot het vervaardigen van GEGOTEN KAARSEN, die in degelijkheid niets te wenschen zullen overlaten, waarom zij zich in de gunst hunner Stad- en Landgenooten blijven aanbevolen.

A. Meeuwesen en Chr. Verkaan,
Fabrikanten in allerhande soorten van Kaarsen.

*** Op Vrijdag den 23. Februarij 1838, beginnende des voormiddags om 10 ure, ten huize van den Heer Mr. G. Kleijn, op de Ginnekenstraat, te *Breda*, Publieke Verkooping van eene aanzienlijke partij BROUWERS-GEREEDSCHAPPEN, bestaande in: Roer- en Geilkuip, Kuipen, Tonnen, Gistbakken, Kitten, Koelbakken, een ijzeren Lekbak, zwaar omkleed, 1200 halve Ned. ponden, een Eestkleed, verder Houtwerk, oud IJzer, Afbraak, enz. Alles 2 uren voor de Verkooping te bezigtigen.

*** JAN WILLEM VAN DER ELST, openbaar Notaris, residerende te *Werkendam*, zal aldaar, ten Herberge van A. VERDOORN Az., voor Mejufvrouw de Weduwe en Kinderen van den Heer K. LANGEVELD, op Vrijdag den 23. Februarij 1838, des namiddags om 2 ure, publiek

VERPACHTEN:

Een hoog omkaad BUITENPOLDERTJE, gelegen onder *De werken*, in *Havermannegoed*, aan de *Bakkersluis*, tegenover de zoogenaamde *Batterij*, groot ruim 9 Bunders, 55 Roeden, zijnde extra goed nieuw Buitenland, uitmuntend geschikt zoo om te weiden als [illegible] en Hooiland te worden gebezigd.

Zullende de Verhuring plaats hebben voor een, vier, zes of meerder jaren, om te worden bebouwd zoodanig als de Huurder zal verkiezen, of wel om, zonder te bouwen, voor jaren te worden geweid of gehooid, mede naar zijne verkiezing.

Zage het Voort.

Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende NIEUWE WERKEN voorhanden:

M. Gachard, Documents inédits concernant les troubles de la Belgique sous le Règne de l'Empereur *Charles VI*, tome 1er, in-8vo.

De Balzac, Histoire de la grandeur et de la décadence de *César Birotteau*, parfumeur, 2 vol. *f* 2,20.

Jacob, La Soeur du Mougrabin, histoire du temps *d'Henri IV*, 2 vol. *f* 2,20.

Marryat, le Vieux Commodore, 2 vol. *f* 2,20.

Jules Lecomte, L'ile de la Torture, Roman Maritime, 2 vol. *f* 1,75.

Emile Souvestre, La Maison rouge, 2 vol. *f* 2,25.

Voyage de M. le Maréchal Duc *de Raguse*, 2 vol. *f* 3,50.

Paul L. Jacob, De près et de loin. Roman contemporain, 2 vols *f* 1,75.

Mme. *La Comtesse Merlin*, Souvenirs et mémoires, publiés par elle-même, 3 vol. *f* 2,90.

X. *Marmier*, Lettres sur l'Islande. *f* 0,90.

Jules de Rességuier, Almaria. *f* 0,90.

Couailhac, Fêté pour elle, 2 vol. *f* 1,75.

Victor Hugo, Les voix intérieures. *f* 0,90.

Anna Marie, Les Cornelie, 2 vol. *f* 2,20.

Masson, Ne touchez pas à la Reine. *f* 0,90.

Paul de Kock, Un tourlourou, 4 vol. *f* 3,20.

Julus de Saint-Felix, Vierges et Courisanes, 2 vol. *f* 2,20.

Monnier, Scènes populaires, moeurs françaises, 2 v. *f* 2,40.

De Lamothe-Langon, Bonaparte et le Duc, 2 vol. *f* 2,20.

Didier, Une année en Espagne, 2 vols *f* 2,20.

Lion Gozlan, Washington le Vert et Socrate le Gaux, 2 v. *f* 2,20.

MUSÉUM LITTÉRAIRE

Collection des meilleurs ouvrages de la Littérature Moderne:

Prix: 45 Cents le Volume.

5e Serie.

Marryat, The midshipman aisé, 2 vol. *Kock*, Sous les tilleuls, 2 vol. Outre mer, 2 vol. *Frédéric Soulié*, Le Lion de Cluny, 2 vol. *Poitevin*, Trois de Cœurs, 2 vol.

6e Serie.

Alfred Varnald, Marie Ange, 2 vol. Le village sous les sables, 2 vol. *Arnaud*, Les avantures d'un renégat, 2 vol. *Bingnon*, Un Mariage d'inclination, 2 vol. *Roland Bauchery*, Une Héritage de Famille, 2 vol.

7e Serie.

E. Bernard, Une Femme [illegible] Samuel, 2 vol. *Berthet*, [illegible] *Lacroix*, La justice des Hommes, 2 vol. *Emile Marco*, La Famille Moreau, 3 vol.

8e Serie.

Balzac, Une Femme Superieure. *Masson*, Ne touchez pas à la Reine. *Marryat*, Cain le Pirate, 2 vol. Le même [illegible] phet, 2 vol. *Soulié*, Memoires du Diable, 4 vol.

9e Serie.

V. Hugo, Voix intérieures. *Felix*, Madame la duchesse de Bourgogne. Madame *d'Abrantès*, l'Exile. *Marryat*, le Vieux Commodore, 2 vol.

(Les quatre premières séries sont épuisées.)